

21.2.2022

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO

(Lausunto toimitettu sähköpostitse kirjaamo@mmm.fi)

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle eläinlääkintähuoltolaiksi sekä siihen liittyviksi laeiksi

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt lausuntoa työryhmän valmistele-
masta luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle eläinlääkintähuol-
tolaiksi sekä siihen liittyviksi laeiksi.

Lausunnossa käytetty aineisto

Lausuntopyyntö dnro VN/3713/2020 16.12.2021 liitteineen

Lausunto

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion toiminta-alueena ovat Ylivieskan ja Ni-
valan kaupungit sekä Sievin ja Alavieskan kunnat. Peruspalvelukuntayh-
tymä Kallion ympäristöterveydenhuolto esittää lausuntonaan seuraavaa:

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion näkökulmasta tällä hetkellä voimassa
olevan eläinlääkintähuoltolain (765/2009) säännökset ovat mahdollistaneet
kunnallisen eläinlääkintähuollon käytännön toiminnan järjestämisen tarkoi-
tuksenmukaisella tavalla. Kuntayhtymän palveluksessa on seitsemän prak-
tikkokunnaneläinlääkärinä ja valvontaeläinlääkärinä. Eläinlääkintäpalveluita ei
ole miltyään osin yhtiöitetty, ja kaikki päivystävät eläinlääkärit ovat virka-
suhteessa, mikä takaa valvontatehtävien hoidon myös silloin, kun valvonta-
eläinlääkäri on vapaalla. Tämä on erittäin tärkeää karjatalousvaltaisella alu-
eella etenkin eläintautien hallinnan ja varautumisen näkökulmasta. Myös
kiireellisten eläinsuojelutehtävien hoito on näin turvattu. Näin on syytä olla
myös jatkossa.

Viimeaikainen eläinlääkäripula on merkittävin yksittäinen tekijä, joka uh-
kaa eläinlääkintäpalveluiden järjestämistä sekä kunnaneläinlääkäreiden,
työnantajan että asiakkaiden kannalta parhaalla mahdollisella tavalla. Tähän
asiaan lakiluonnos ei tuo ratkaisua.

Lausuntopyynnön liitteenä olevista asiakirjoista käy ilmi, että eläinlääkintä-
huoltolain sekä julkisen ja yksityisen sektorin väliseen kilpailuneutraliteet-
tiin vaikuttavien lakien samanaikaiseen soveltamiseen liittyy tulkintaepäsel-
vyyksiä ja ristiriitoja. Tämä luo painetta yhtiöittää eläinlääkintäpalvelut,
mikä olisi erittäin ongelmallista, koska yhtiön palveluksessa olevilla eläin-
lääkäreillä ei enää olisi toimivaltaa viranomaistehtävien hoitamiseen ja jul-
kisen vallan käyttöön. Tämän vuoksi katsomme, että eläinlääkintähuoltola-
kia on tarpeen uudistaa niin, että kunnallisten eläinlääkintäpalveluiden toi-
minta on turvattu sekä eläinten terveyden- ja sairaudenhoidon että

21.2.2022

valvontatehtävien hoidon osalta. Palveluiden yhtiöittämisvelvoite toimisi eläinlääkintähuoltolain tarkoitusta vastaan. Osittainen yhtiöittäminen olisi käytännössä hankalaa ja lisäisi hallinnollista taakkaa.

Pidämme hyvänä sitä, että lain valmistelussa on otettu huomioon ja ennakoitu ympäristöterveydenhuollon tehtävien siirtoa hyvinvointialueille 1.1.2026. Myös mahdollisen kunnaneläinlääkäreiden kokonaispalkkaukseen siirtymisen huomioiminen lakia uudistettaessa on kannatettavaa.

Termien kunta ja järjestäjä käyttöä on syytä selkiyttää.

Pykäläkohtaisia huomioita:

7 § kunnaneläinlääkärin virat, toinen momentti: Pidämme kannatettavana sitä, että praktikkoeläinlääkäreiden roolia valvontatehtävissä selkiytetään ja kunnaneläinlääkärin virkaan kuuluvat eläintauti- ja eläinsuojelutehtävät mainitaan laissa.

9 § järjestämisvastuuseen kuuluvat palvelut ja 17 § muiden kuin järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen järjestäminen: Ehdotetussa eläinlääkintähuoltolaissa on lueteltu ne palvelut, joiden katsotaan kuuluvan julkisen sektorin järjestämisvastuuseen. Palveluluettelon sisällyttäminen lakiin ei ole ongelmatonta. Toisaalta yksityiskohtainen ja selkeä palveluluettelo on apuna resurssitarpeen arvioinnissa ja kunnaneläinlääkäreiden rekrytoinnissa. Järjestämisvastuun rajauksista voi olla hyötyä mahdollisten asiakasvalitusten selvittelyssä, kun punnitaan, olisiko jotakin palvelua pitänyt olla tarjolla etenkin päivystysaikana. Asiakkaille ei välttämättä ole selvää, että palveluluettelo ei ole listaus toimenpiteistä, jotka kaikkien yksittäisten kunnaneläinlääkäreiden tulee hallita.

Pidämme hyvänä sitä, että koiran sektio ja torsioleikkaus on rajattu listan ulkopuolelle, koska kyseisiä toimenpiteitä ei ole mahdollista suorittaa päivystysaikana, ilman avustajaa niin, että se olisi eläimen kannalta turvallista. Sitä, koskevatko luettelon kohta neljä, rokotus ja kohta kuusi, suun terveydenhuoltoon liittyvät välttämättömät perustoimenpiteet, kaikkia eläinlajeja, tulisi täsmentää.

Toisaalta luettelo on vaarassa vanhentua eläinlääketieteen kehittyessä, sillä on mahdollista, että hoitoja ja tutkimuksia, jotka tällä hetkellä ovat luettelon ulkopuolella, voidaan tulevaisuudessa pitää perustason palveluina. Eläinlääkintähuoltolain yhtenä tarkoituksena on edistää ja ylläpitää eläinten terveyttä ja hyvinvointia ja on epävarmaa, edistääkö yksityiskohtainen, joustamaton luettelo tämän tarkoituksen toteutumista. Lisäksi toimenpiteiden rajaaminen kunnaneläinlääkärin palveluvalikoiman ulkopuolelle voi vähentää kunnaneläinlääkärin virkojen houkuttelevuutta. Tämä pahentaisi eläinlääkeripulaa entisestään ainakin niissä kunnissa, joissa rajaus on tiukka.

Kunta voi halutessaan järjestää myös muita, kuin järjestämisvastuuseen kuuluvia palveluita. Mahdollisuus on tärkeää olla olemassa eläinsuojelun

21.2.2022

toteutumiseksi esimerkiksi tilanteissa, joissa eläimen asianmukainen hoito edellyttää pidemmälle meneviä toimenpiteitä eikä eläintä ole mahdollisuutta lähettää jatkohoitoon muualle. Tällaisissa tilanteissa raja järjestämistä vastuun piiriin kuuluvan ja sen ulkopuolelle jäävän palvelun välillä voi olla häilyvä. Tämä on omiaan vaikeuttamaan palveluiden hinnoittelua, koska järjestämistä vastuuseen kuuluvien palveluiden asiakashinnat määrittyvät pitkälti työmarkkinaosapuolten välisten neuvottelujen tuloksena ja sen ulkopuolella olevat palvelut tulisi hinnoitella markkinaperusteisesti. Oikean hinnan määrittely on tällaisissa tilanteissa haastavaa. Lakiluonnoksen perusteluissa käytetään termejä kohtuullinen hinta ja markkinaperusteinen hinta. Näiden termien sisältöä tulisi lain perusteluissa avata tarkemmin.

Lakiesityksen mukaan järjestämistä vastuun ulkopuolisista palveluista tulisi pitää erillistä kirjanpitoa silloin, kun toimintaa harjoitetaan kilpailutilanteissa markkinoilla ja toiminnan liikevaihto on vähintään 40 000 euroa vuodessa. Lain perusteluissa olisi syytä tuoda esiin, koskeeko edellä mainittu 40 000 euroa kaikkien palvelujen järjestäjien palveluksessa olevien kunnaneläinlääkäreiden yhteenlaskettua liikevaihtoa vai olisiko liikevaihto kunnaneläinlääkärikohtainen.

13 § toimintaedellytykset, ilmoitusvelvollisuus toimenpiteistä ja vastuu potilasasiakirjojen säilyttämisestä, neljäs momentti: Lakiluonnoksen mukaan kunta vastaisi toiminnassaan syntyneiden potilasasiakirjojen säilyttämisestä. Asialla on merkitystä asiakaspalvelun ja potilasturvallisuuden näkökulmasta, joten ehdotus on kannatettava. Asian käytännön järjestämisestä olisi hyvä saada maininta lain perusteluihin, kuten edellyttääkö potilasrekisterin ylläpito kunnan / järjestäjän kustannuksellaan hankkimia tietokoneita ja potilasohjelmistoja.

15 § kunnan perimät maksut järjestämistä vastuuseen kuuluvista palveluista, ensimmäinen momentti: Lakiluonnoksen mukaan vastaanottokäynneistä olisi jatkossa pakko periä asiakkaalta ns. klinikkamaksu. Säännös siitä, että maksun tulee olla asiakkaan kannalta kohtuullinen, on hyvä. Maksu toteutettaisiin käytännössä siten, että kunta laskuttaa asiakasta joko vastaanottokäynnin yhteydessä tai jälkikäteen. Klinikkamaksujen laskutuksen siirtymisen kunnan vastuulle on kannatettavaa.

Pykälän otsikon perusteella klinikkamaksua perittäisiin vain järjestämistä vastuuseen kuuluvista palveluista, ei järjestämistä vastuun ulkopuolella olevista palveluista, joita kunta halutessaan voi järjestää. Onko tarkoitus, että jälkimmäisistä ei peritä klinikkamaksua?

32 § viranomaisen tiedonsaantioikeus ja salassa pidettävien tietojen luovuttaminen, toinen momentti: Lakiluonnoksen perusteluista jää epäselväksi, millä tavoin kunnaneläinlääkäreiden eläinten omistajilta ja haltijoilta perimien palkkioiden ja korvausten määrien ilmoittaminen kunnalle edistää palveluiden markkinaperusteisten hintojen määrittelyä.

21.2.2022

Pykälän kolmannen momentin mukainen oikeus luovuttaa tietoja mm. Verohallinnolle on kannatettava.

43 § kelpoisuus eräisiin virkoihin ja toimiin, toinen momentti: Kunnan-eläinlääkärin virkaan, johon kuuluu elintarvikevalvontaan tai eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaan liittyviä tehtäviä, voidaan ottaa vain sellainen laillistettu eläinlääkäri, joka on tutustunut Suomen asianomaiseen lainsäädäntöön Ruokaviraston hyväksymällä tavalla eli suorittanut lainsäädäntökurssin.

Näkemyksemme mukaan, etenkin tämänhetkisen eläinlääkäripulan vuoksi, tulisi yksittäistapauksessa, tapauskohtaisen harkinnan perusteella, olla mahdollisuus ottaa sekä **praktiikkatehtäviin** että **valvontatehtäviin** määräaikaan virkasuhteeseen henkilö, joka ei vielä ole suorittanut edellä mainittua **lainsäädäntökurssia**, mikäli viransijaisuuteen ei ole saatavilla kurssin suorittanutta henkilöä.

Allekirjoitus ja lisätietoja

Peruspalvelukuntayhtymä Kallio ympäristöterveydenhuollon puolesta

Päivi Pyykönen
ympäristöterveydenhuollon johtaja

paivi.pyykonen@kalliopp.fi

p. 044 419 5026

